

Efterskrift til »Samarbejde i Nordatlanten«

af Jens Poulsen

Jeg har med megen interesse læst Erlendur Patursson's artikel i GRØNLAND nr. 9, 1973, om „Samarbejde i Nordatlanten“. Jeg er stort set enig i hans synspunkter vedrørende samarbejdets indhold og omfang og skal i denne omgang undlade at komme nærmere ind på hans 10-punkts forslag. Det vil være naturligt, at man i første omgang giver ordet til de grønlandske politikere og repræsentanter for KNAPP.

Mere generelt vil jeg erklære mig enig med ham i, at vi bør nå frem til en fællesoptræden, når slaget skal stå under FN's kommende havretskonference. Såvel færinger som grønlandere må, i forståelse af fiskeriets vitale betydning for begge „nationer“, fremsætte af danske interesser uafhængige krav. I det hele taget må vi fremover ikke længere tillade Danmark, at det under internationale forhandlinger lader såvel Grønland som Færøerne „gå med i købet“, sådan som det f. eks. skete i foråret 1973, hvor daværende markedsminister Nørgaard på et ministerrådsmøde i Luxembourg ganske bevidst forsøgte at boykotte en egentlig nordatlantisk udvidelse af fiskerigrænserne til 50 sømil, ene og alene

ud fra ønsket om, at de danske fangstområder (Nordsøen m.v.) ikke blev yderligere søgt af britiske, tyske og øst-europæiske fiskefartøjer.

Jeg vil endvidere gerne knytte et par kommentarer til Paturssons indledende bemærkninger om, at de fire navngivne nordatlantiske lande på flere konferencer så at sige havde trukket hver sin vej og modarbejdet hinandens synspunkter og interesser.

Patursson har ret i denne vurdering. Blot glemmer han at fortælle baggrunden for i hvert fald grønlandernes tilsyneladende manglende vilje til samarbejde. Forklaringen er jo den, at grønlanderne af forskellige årsager aldrig har haft chancen for virkelig at give udtryk for „grønlandske synspunkter“. Hovedårsagen har været de danske administratores totale dominans i alle forhold, der bl. a. har givet sig udslag i, at Grønland under internationale forhandlinger så at sige altid blot har været et salgs- og bytteobjekt, der skulle bruges til at forbedre danskernes egen forhandlingsposition. En anden årsag er vores fatale tilbøjelighed til at undlade at udarbejde vor egne oplæg. Vi har den ene gang

efter den anden anmodet de danske myndigheder om at udarbejde disse. Som et meget aktuelt eksempel kan jeg blot henvise til landsrådsforhandlinger, foråret 1972, hvor rådets formand bl. a. udtalte, at „... man fra landsrådets side havde anmodet grønlandsministeriet om at overveje, hvorledes de grønlandske synspunkter kunne blive gjort gældende under FN's havretskonference ...“

Dog er der noget, der tyder på, at de grønlandske fiskere langt om længe har fået en uforfærdet og meget „grønlandsk“ fortaler i landsrådsmedlem Niels Carlo Heilmanns skikkelse. De tanker, han har formuleret om fiskeripolitiken er klare og velbegrundede. Her kan jeg bl. a. henvise til landsrådsforhandlinger 1972 og 1973. Der er begrundet håb om, at Heilmann m. fl. under udarbejdelsen af de danske indlæg på den kommende havretskonference vil prøve på at gøre sig gældende. For en gangs skyld skulle vi altså have en chance for at kunne præge billedet allerede under *sagens forberedende stadium*.

Iøvrigt foreligger der allerede nu ganske konkret formulerede grønlandske ønsker, der bl. a. går ud på, at

- fiskerigrænsen bliver udvidet til mindst 50 sømil, at
- Grønland selv får maksimal kontrol over sine egne ressourcer, at
- hensynet til vedligeholdelse af ressourcerne kommer til at tælle mere end kortsigtet profit, og at
- et nordatlantisk samarbejde bygger på aftaler, der indeholder fordele til alle parter.

Det ville være overordentligt ønskeligt, at den nybagte folketingsmand, Er-

lendur Patursson, snarest belejligt kontakter ligesindede og *selvstændigt tænkende* grønlandske politikere som Niels Carlo Heilmann og Lars Emil Johansen, for sammen med dem at drøfte og eventuelt udarbejde retningslinierne for en fælles færøsk-grønlandsk politisk indsats før og under den kommende havretskonference. Det er på tide, at „grønlandske synspunkter“ virkelig bliver grønlandske. Det vil Patursson med sin store internationale erfaring kunne hjælpe med til.

Jeg må dog advare imod en alt for stor optimisme med hensyn til forventninger om en nogenlunde snarlig etablering af et samarbejde. Mange udtalelser på den nordatlantiske fiskerikonference i Klaksvig (november 1973) lader ane, at det bliver svært at få et samarbejde konkretiseret. Det bliver let nok at blive enige om en målsætning, men udtalelser af bl. a. talsmænd for den nordnorske fiskeriforening, de færøske fiskeeksportørers fælles salgsorganisation samt KNAPP tyder på, at der allerede på nuværende tidspunkt eksisterer interne modsætninger og indbyrdes konkurrence samt forskelle i fiskeriteknisk formåen, der vil gøre det vanskeligt at nå frem til et samarbejdsprogram, alle vil være tilfreds med.

— — —

Tidsskriftet henviser iøvrigt læserne til Jens Poulsens artikel „Et folk og dets ret til at overleve“ i A/G nr. 21 1973, hvor han beskæftiger sig med den samme problematik og konkluderer:

Den fisk, som fanges i Nordatlanten, kommer næsten udelukkende fra fiskebankerne uden for kysterne til de fire nordatlantiske lande Island, Grønland, Færøerne og Norge. Det vil derfor være ganske naturligt, hvis disse lande etablerede et meget nært samarbejde i deres fiskeripolitik, både hvad angår beskyttelse af fisk, fiskerigrænsepolitik og markedsføring af fisk. Det vil også være på sin plads, hvis Grønland (via landsråd og KNAPP f. eks.) gav udtryk for sin sympati for islændingenes kamp for deres eksistens. På grund af den islandske økonomis egenart og landets mangel på ressourcer angår spørgsmålet om Islands fiskerijurisdiktion det islandske folks ret til at overleve i dets eget land. Vi må da forstå, at Island følgelig ikke kan anerkende, at nogen ydre instans, det være sig stater eller internationale

organer, har jurisdiktion i en sådan sag.

Vi må endvidere støtte den progressive idé, der går ud på, at kontinentalsokkelen og søen over den udgør en uadskillelig organisk og økologisk enhed, og at kontinentalsokkelen og søen over den er en enhed med forskellige økonomiske ressourcer, deriblandt fisk, som kyststaterne har suveræn ret over indtil en vis afstand fra kysten, alt efter de lokale geografiske, geologiske, biologiske og økonomiske forhold.

Er det noget med, at de grønlandske fiskere allerede den 20. september havde opbrugt deres laksekvota på 1100 tons? Et par måneder før laksesæsonen er forbi! EF siger, at mange grønlandske fiskeres udfoldelses- og indtjeningsmuligheder hermed skal være forbi! Gå dog til modstand!

